

Buitenkalender

Wat valt er deze maand te ontdekken in de natuur op en rond het schoolplein?

Waar moet je op letten als je het plein onderhoudt?

En wat kun je met de hele klas doen op het plein?

Augustus

Start van het nieuwe schooljaar! Ondanks dat augustus bekend staat als een warme maand neemt de groei en bloei al langzaam af. Het is vooral tijd om groenten te oogsten, te wieden (onkruid gaat helaas niet op vakantie) en extra te sproeien als het warm is. Kinderen kunnen ook elke dag met gieters de planten water geven. Staan er struiken met bloemen? Verwijder de uitgebloeide bloemen, dat geeft bij sommige soorten een tweede bloei.

Dit doen we in augustus:

Wie	Wat	Wanneer
	Onkruid wieden	
	Water geven	

Oogstmaand

Eind augustus is de tijd om appels en peren te oogsten. Heerlijk om jam of appelmoes mee te maken. In sommige appels zitten gaatjes waar beestjes in zijn gekropen. Snij de appel door en bekijk wat er te zien valt aan wormpjes en gangetjes.

Beheeractiviteiten

- Onkruid wieden bloementuin.
- Oogst appels en peren.
- Knip uitgebloeide bloemen af, voor een tweede bloei.
- Zet nieuwe aardbeiplantjes

Natuuropdrachten

Kleuterbouw

Wenskever; Eten en gegeten worden;
Langzaam en snel

Onderbouw

Zomergeuren; Zonnige afdruk op
groen

Middenbouw

Goudsbloemzalf

Bovenbouw

Dromen vangen; Hemelogen;
Stoeplant-namen krijten

Al deze opdrachten staan op:
onsgroeneschoolplein.nl

September

's Ochtends vroeg zie je de dauw al weer liggen. Na de rustige vakantie is het nu tijd om de laatste oogst binnen te halen. Bewaar je groenafval voor op de composthoop en gooi het niet in de container. Het verteert tot prachtige compost, waarmee je je planten kunt beschermen en de grond kunt voeden. Je kan al voorjaarsbollen bestellen. Je plant ze van half september tot half december.

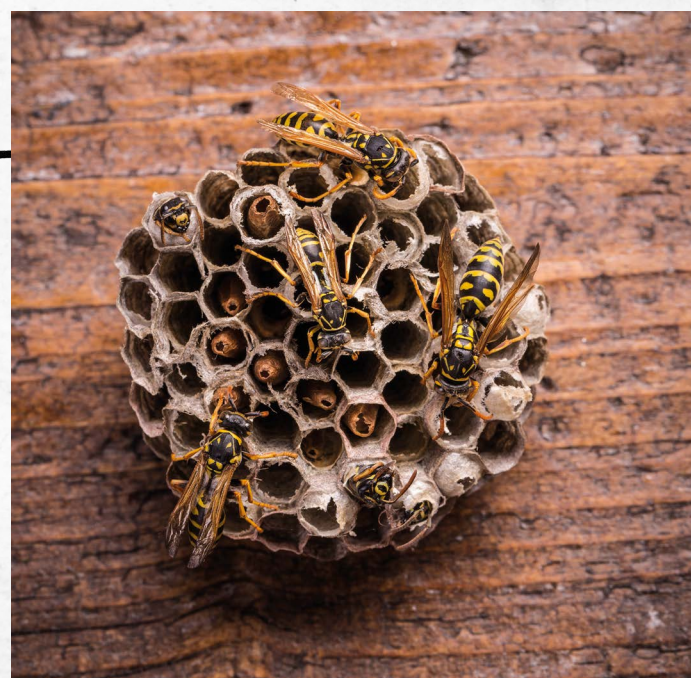
Dit doen we in september:

Wie	Wat	Wanneer
	Onkruid wieden	
	Bestel bloembollen	

Tip: Doe mee aan de Burendag

Herfstmaand

Wespen zie je vooral in augustus en september, aan het einde van het broedseizoen van de wespen. Een wespennest bestaat uit een koningin, werksters, eieren en larven. De werksters voeden de larven met insecten. In ruil scheiden de larven een zoete stof af als voedsel voor de wespen. In augustus zijn er geen larven meer te voeden. De wespen gaan nu buiten op zoek naar zoetheid. Een nest van 5.000 wespen vangt dagelijks zo'n 80.000 vliegen en muggen!

Beheeractiviteiten

- Zet de compost hoop om
- Verzamel zaden
- Snoei frambozen
- Zaai gras bij op kale plekken
- Bestel bloembollen

Natuuropdrachten

Kleuterbouw

Bladerkunst; Herfstbladeren

Onderbouw

Knutselen met herfstbladeren; Eten en gegeten worden; Galwespen

Middenbouw

Wespenvol; Een dier en zijn omgeving (wel vrijlaten natuurlijk).

Bovenbouw

Vlinderkastje maken; Bomenpaspoort; Hoe oud is die boom?; Maak je eigen (boom)plantenbak.

Al deze opdrachten staan op:
onsgroeneschoolplein.nl

oktober

De eerste herfstkleuren verschijnen. Ochtenddauw in de spinnenwebben zorgt voor een sfeervol begin van de dag. In de herfst is er genoeg te doen: help dieren om zich voor te bereiden op de winter. Maak een bladerhoop. Laat uitgebloeide bloemen staan als overwinteringsplek voor insecten. Ook is oktober geschikt om struiken of planten te verplanten. Laat afgevallen bladeren zoveel mogelijk liggen. Ze houden gevoelige planten warmer en bodemdieren zijn er blij mee.

Dit doen we in oktober:

Wie	Wat	Wanneer
	Maak een bladerhoop	

Bessentijd

Veel struiken en bomen maken hun zaden al aan in de zomer. Soms verbergen ze de zaden in een lekker hapje: bessen! Vogels nemen bessen mee en peuzelen ze op. Ze poepen de zaadjes ergens anders weer uit; en zo verspreidt de struik zich. Hoeveel verschillende bessen en vruchten vind je op het schoolplein? Welke vinden de vogels het lekkerst, en zijn als eerste op?

Beheeractiviteiten

- Maak bladerhopen (overwinterplekjes egels).
- Snoei klimop terug en bindt hem op.
- Nieuw plantseizoen voor vaste planten en struiken is aangebroken.
- Stek planten.

Natuuropdrachten

- Kleuterbouw**

Herfstdingen zoeken; Zichtbaar Spinrag; Paddenstoelendans
- Onderbouw**

Kleurende herfstbladeren; Herfstschilderij; De slakkenbak
- Middenbouw**

Spinnen zoeken; Bladskelet; Handig in gebruik
- Bovenbouw**

Sporenafdruk van een paddenstoel; Mossen

Al deze opdrachten staan op: onsgroeneschoolplein.nl

November

De dagen zijn korter, kouder en vaak regenachtiger. Geen reden om binnen te blijven! Nestkastjes zijn nu onbewoond, een goede tijd om ze schoon te maken! Toch kunnen er misschien bijen of vleermuizen in overwinteren. Kijk daarom eerst of het nestkastje niet bewoond wordt, voordat je het leeghaalt. November is een perfecte maand om bomen te planten en bollen voor het voorjaar te planten. Bescherm wintergevoelige planten door ze af te dekken met stro.

Dit doen we in november:

Wie	Wat	Wanneer
	Bloembollen planten	

Verzamelmaand

Ook dieren bereiden zich voor op de winter. Sommige dieren houden een winterslaap. Andere dieren leggen een wintervoorraad aan. De eekhoorn verstopt honderden noten in holletjes. Verstop zelf eens aan het begin van de week 10 nootjes. Kun je ze na 5 dagen nog allemaal terug vinden? Hamsters, muizen, ratten en de gaai leggen ook wintervorraden aan. De gaai verstopt eikels in de grond en graaft ze later weer op. Sommige van deze eikels groeien weer uit tot eikenbomen.

Beheeractiviteiten

- Sluit buitenkraan - waterpomp af.
- Dek kwetsbare planten met stro af tegen de vorst.
- Plant bloembollen.
- Maak overwinterplekjes voor egels en andere dieren.
- Laat bloemstengels staan voor overwintering insecten.

Natuuropdrachten

Kleuterbouw

Water op het plein; Wind en wolken; Grond

Onderbouw

Wind voelen en zien;
Lopen in de regen

Middenbouw

Natuur en spelen in kaart; De natuur voorspelt het weer; Wat voor weer wordt het?

Bovenbouw

Mini excursie; Weerdagboek

Al deze opdrachten staan op:
onsgroeneschoolplein.nl

December

December, veel activiteiten zijn binnen, maar buiten is nog genoeg te doen. Dit is de laatste kans om voorjaarsbollen te planten: vóór half december en voordat het vriest! Als alles bevroren is, hebben de vogels niets te drinken. Zet buiten een ondiep bord gevuld met lauw water en een schepje suiker. Door de suiker befrist het water minder snel. Het bord is ondiep omdat de vogels anders een bad nemen en daar is het nu veel te koud voor!

Dit doen we in december:

Wie	Wat	Wanneer
	Tuingereedschap	
	schoonmaken	

Wintermaand

Niet alle bomen en struiken worden kaal in de winter. Sommige bomen en struiken hebben bladeren die dikker en leerachtig zijn. Hierdoor hebben ze minder last van de kou. Een paar groenblijvende planten in de schooltuin zorgen ervoor dat de tuin er in de winter minder kaal uit ziet! Loofbomen verliezen wel hun bladeren, omdat ze anders zouden bevriezen. Als de bodem bevroren is, kunnen ze ook geen water opnemen.

Natuuropdrachten

Kleuterbouw

Troep op mijn stoep; Bellen bevroren

Onderbouw

Afval hoort dat hier?

Middenbouw

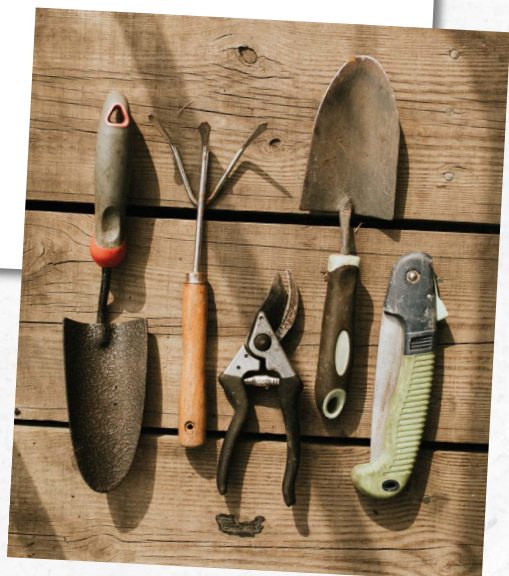
Afval: telkens weer?!

Bovenbouw

Afval = Art

Beheeractiviteiten

- Maak tuingereedschap schoon en vet het in.
- Zwerfafval valt in een kale tuin meer op. Goed moment om het op te ruimen.
- Geniet van de winterrust in de tuin.

Al deze opdrachten staan op:
onsgroeneschoolplein.nl

Januari

Het is winter! Veel planten zijn in winterrust. Toch zijn er in de tuin nog allerlei klusjes te doen. Dit is een goede tijd om op te ruimen, hekjes en schuttingen te repareren, de voederplank te verzorgen en plannen voor de komende maanden te maken. In maart is het weer NLdoet, wil je daar aan mee doen, start dan in januari met de voorbereiding Wil je dit jaar grote aanpassingen doen? Maak dan samen plannen met de hovenier.

Dit doen we in januari:

Wie	Wat	Wanneer
	Takkenril maken of	
	aanvullen	
	Nestkasten schoonmaken	

Tip: doe mee met de Nationale Vogeltelling

Winter

Om bevriezing te voorkomen gaat de natuur in rust. Toch bloeien er in deze maand planten: de eerste sneeuwkllokjes komen boven de grond, de winterjasmijn en de toverhazelaar hebben kleurrijke bloemen op de kale takken. De bloemen van de toverhazelaar hebben een sterke geur. Ruik maar eens. Start een natuurlogboek! Welke soorten verschijnen als eerste op het plein na de winter?

Natuuropdrachten

Kleuterbouw

Vogelvoeding: Fruit aan een stokje; Smulappel

Onderbouw

Hart vol pinda's

Middenbouw

Vogelvoederhuisje; Sporen in de sneeuw

Bovenbouw

Voordelen voor vogels; Figuurzagen voor vogels; Smelten en drijven

Beheeractiviteiten

- Snoeitijd voor appel- en perenbomen.
- Maak van het snoeihout een takkenril.
- Planttijd bomen en struiken.
- Maak nestkasten schoon.

Al deze opdrachten staan op: onsgroeneschoolplein.nl

Februari

Voorzichtig komen de eerste krokussen boven de grond en worden de dagen weer langer. Toch kan het in februari kouder zijn dan in januari. Slim dus om planten extra in de gaten te houden, zodat ze deze periode overleven. Vooral planten in de ochtendzon hebben het moeilijk als de grond nog bevroren is. Dek ze af met bladeren of stro. Als het niet vriest kan je in februari planten gaan verplaatsen, scheuren of nieuwe aanplanten.

Dit doen we in februari:

Wie	Wat	Wanneer
	Compost verspreiden	

snoeimaand

Tijdens het snoeien kom je ze opeens tegen: enorme hommels. Het zijn hommelskoninginnen, op zoek naar een geschikt plekje voor een nieuw nest. Vaak zitten ze in een gaatje in de grond. Laat ze daar rustig zitten, want ze doen niemand kwaad. Hommels zijn enorm geholpen met krokussen en andere vroegbloeiers voor voedsel. Wist je dat een hommel net zoveel haren heeft als een eekhoorn? Daardoor kunnen ze goed tegen kou en zie je ze al vroeg vliegen!

Beheeractiviteiten

- Zaai binnen eenjarige zomerbloemen.
- Snoei struiken en bomen (wilgen).
- Maak hiervan een takkenril of hut.
- Verspreid verteerde compost tussen de planten.

Natuuropdrachten

Kleurerbouw

Bomen; Extra: Tel bloemen, zoek hommels

Onderbouw

Knoppen; Stokrozen om het plein mee te verfraaien

Middenbouw

Takkentest

Onderbouw

Takkenril; Rekenen met de hazelaar; Hommels

Al deze opdrachten staan op: onsgroeneschoolplein.nl

Maart

In maart wordt het warmer weer. Na een donkere winter komt al het groen weer tot leven: de lente is in zicht! Je kan al diverse groenten zaaien, zoals spinazie, komkommer, sla, wortel, radijs, paprika en tomaten. Let op het onkruid. Veel zaadjes hebben gewacht op de eerste zonnestralen en ze hebben geen warm weer nodig om hard te groeien. Wees er snel bij, dan heb je er later weinig last van.

Dit doen we in maart:

Wie	Wat	Wanneer
	Start met onkruid wieden	
	Moestuin bemesten	

Lentemaand

Welke vlinders zijn het eerst te zien? Sommige vlinders overwinteren in Nederland: de citroenvlinder, de dagpauwoog, de gehakelde aurelia en de kleine vos. Ze wachten warmere temperaturen af in een holle boom, schuur of een warm plekje in de stad. De citroenvlinder is een taaie: die kan zelfs overleven als de temperatuur onder nul komt.

Beheeractiviteiten

- Knip dorre delen/stengels af met een snoeischaar.
- Maak insektenhotels van de holle stengels.
- Snoei klimop, braam en vlinderstruik.
- Spit de moestuin om en bemest deze.

Natuuropdrachten

Kleuterbouw

Bloesem; Muziek-, rol- en tekensteentjes; Vloerbedekking op het plein

Onderbouw

Kleuren in de grond; Eerlijk delen?; Wortelkring en boomhoogte

Middenbouw

Insectenhotel; Grond: Schudproef; Schone handen met klimop

Bovenbouw

Aardbeien- of groententoren

Al deze opdrachten staan op:
onsgroeneschoolplein.nl

April

In april geniet de natuur weer van langere dagen. De vogels maken nestjes en veel dieren worden wakker na een lange winterslaap. Kortom, het lenteseizoen is weer begonnen en er is weer genoeg te doen buiten. Houd het onkruid goed bij. Ook is april dé maand om te zaaien en te planten.

Dit doen we in april:

Wie	Wat	Wanneer
	Onkruid wieden	
	Water geven	
	Zaaien	

Tip: Doe mee met Nationale Buitenlesdag

Paardenbloemenmaand

Ze zijn er bijna het hele jaar: gele paardenbloemen. Een lekkernij voor bijen en zweefvliegen. Na bestuiving veranderen ze in een pluizende bol: de zaadkroon. De zaden staan als een ster op een steeltje. Je kan ze wegblazen omdat ze erg licht zijn en het parapluutje de wind kan vangen. Als je alle zaden in een keer weg kunt blazen, mag je een wens doen!

Tip: Doe mee met de Nationale Bijentelling

Beheeractiviteiten

- Start met de moestuin.
- Zaai eenjarige planten.
- Zaai een bonen hut, bv met lathyrus.
- Plant de eenjarige zomerbloemen buiten.

Natuuropdrachten

Kleuterbouw

De paardenbloem; Tuinkers-poppetje; Letters zaaien; Dieren in 't groen

Onderbouw

Patatten planten (met vroege poot aardappels); Natuurdagboek

Middenbouw

Planten uit het keukenkastje; Wormen kijken; Wormenpension; Water zakt weg

Bovenbouw

Moestuin in een fles; Planten uit het keukenkastje; Reken met regenwormen

Al deze opdrachten staan op:
onsgroeneschoolplein.nl

Mei

In mei zijn vogels druk in de weer met nesten maken en eieren leggen. Insecten vliegen druk rond de bloemen. Controleer of planten de winter goed zijn doorgekomen en besteed aandacht aan de moestuin. Mei is de tijd van onkruid wieden, het laatste zaaiwerk. Vroege groenten als rabarber, radijs en raapsteeltjes kun je nu al oogsten. Ook gras groeit hard in mei, maar het is beter om het maaien uit te stellen tot juni

Dit doen we in mei:

Wie	Wat	Wanneer
	Onkruid wieden	
	Water geven	
	Planten naar buiten	

Kriebelbeestjesmaand

In mei zijn vogels druk in de weer met nesten maken en eieren leggen. Insecten vliegen druk rond de bloemen. Mei is de tijd van onkruid wieden, het laatste zaaiwerk. Vroege groenten als rabarber, radijs en raapsteeltjes kun je nu al oogsten. Ook gras groeit hard in mei, maar dit maaien we pas in juni. Na ijsheiligen (15 mei) is er meestal geen nachtvorst meer.

Beheeractiviteiten

- Zaaien.
- Onderhoud moestuin/kruidentuin.
- Bindt planten op (bramen, klimop).
- Wacht nog even met grasmaaien!
- Plant voorgezaaide planten.

Natuuropdrachten

Kleuterbouw

Vogelnestje; Wie leeft daar; Zoek een Pietepeut

Onderbouw

Struikdiertjes; Bodemdiertjes; Vlinders ontdekken

Middenbouw

Fladderende vlinders; Vogels observeren; Vogelsnavels en poten

Bovenbouw

Microklimaten, biotopen; Plantenzelfverdediging; Nachtvlinders kijken

Al deze opdrachten staan op:
onsgroeneschoolplein.nl

Juni

Zon, blauwe luchten... Het is juni! In deze maand vraagt vooral de moestuin veel aandacht. Er valt in deze tijd al heel wat te oogsten. Een composthoop kan door het warme weer makkelijk uitdrogen, zorg ervoor dat de hoop vochtig blijft. Gooi er regelmatig een emmer water op en dek hem eventueel af.

Met de zomervakantie in aantocht is het ook handig om na denken over wie in die tijd de planten kan water geven of onkruid wil wieden.

Dit doen we in juni:

Wie	Wat	Wanneer
	Onkruid wieden	
	Water geven	

Tip: Doe mee met Modderdag

Grasmaand

Juni heet niet voor niets grasmaand. De meeste grassen staan nu in bloei. Dacht jij dat er maar één soort gras bestaat? Kijk dan maar eens goed rond! Sterker nog: als er niet zoveel verschillende grassen bestonden, hadden we nauwelijks te eten of te drinken. In bijna iedere maaltijd zit wel iets dat oorspronkelijk gras was.

Tip: Doe mee met de Sloopjesdagen

Beheeractiviteiten

- Eind juni is het tijd om te oogsten in de moestuin: Oogstfeest!
- Maai gras rond half juni.
- Snoei lavendel na de bloei terug. Maak hier lekkere geurzakjes van.

Natuuropdrachten

Kleuterbouw

Ruiken; Vlinders kijken

Onderbouw

Plantjes: onkruid?; Tegenstellingen zoeken; Kleuren tellen; Kleuren in de natuur

Middenbouw

Graspopje maken; Bloemen om van te smullen; Hoe leeft een boom in de stad?

Bovenbouw

Vlechten in het gras; Chips uit eigen tuin; Nachtvlinders kijken

Al deze opdrachten staan op:
onsgroeneschoolplein.nl

Juli

Het is hartje zomer en het eind van het schooljaar komt eraan. Oogst voor de vakantie zoveel mogelijk uit de moestuin. Kruiden kunnen geoogst, gedroogd of ingevroren worden. Pluk, knip of snij ze 's morgens vroeg, dan geuren ze het meest. Ga je sproeien? Gebruik water dat je opvangt in een regenton en sproei in de vroege ochtend of aan het eind van de (mid)dag, als de zon van het plein is. Waterdruppels hebben de werking van een vergrootglas: door de zon ontstaan er brandplekken op de planten. En water verdampt op het heetst van de dag snel.

Dit doen we in juli:

Wie	Wat	Wanneer

Mierenmaand

Ineens zijn ze er: vliegende mieren. Lang blijven ze verborgen, maar na een paar droge dagen komen ze te voorschijn. Vaak zie je de dagen ervoor al veel bewegen rond de mierennesten. Dan, op een mooie dag, vliegen een paar mierenprinsessen uit, met in hun gevolg een enorme hoeveelheid mierenprinsen. De koningin doet ook mee. In deze zogenaamde bruidsvlucht worden haar eitjes bevrucht voor het mierenbroed het komende jaar. Wanneer is het mierendag op jullie schoolplein?

Beheeractiviteiten

- Plaats waterbakjes voor vogels
- Wie zorgt er in de zomervakantie voor het watergeven?
- Wie veegt het plein voor de laatste keer dit schooljaar?

Natuuropdrachten

Kleuterbouw

Tekenen met water; Waar is mijn ijsje gebleven; Zon en schaduw

Onderbouw

Zomergeuren; Kleuren met planten en bloemen

Middenbouw

Kruidenboter maken; Experiment: de temperatuur, lucht en kleur

Bovenbouw

Thee maken; Rekenen met zaadjes; Prikkelers en pijnstillers

Al deze opdrachten staan op:
onsgroeneschoolplein.nl

Jullie hebben een Groen Schoolplein, dat is super!

Nu kun je met kinderen de natuur op jullie plein verder gaan ontdekken. In elk seizoen iets anders. Waar kun je op letten? En wat doet de natuur in een bepaald seizoen? Daarbij helpt deze Buitenkalender.

Ook kun je samen met kinderen de natuur op het plein onderhouden. Plant samen bloembollen, help de dieren en geef water als dat nodig is. In de Buitenkalender vind je hiervoor tips. En je kunt jullie belangrijkste klussen invullen op de kalender.

Nog veel meer lesideeën voor op het groene plein kun je online vinden op: www.onsgroeneschoolplein.nl en www.ivn.nl/aanbod/buitenlesdag. Of neem eens een kijkje op www.ivn.nl/lespakketten/.

Veel plezier!

Over IVN Natuureducatie

IVN Natuureducatie verbindt mens en natuur. We laten jong en oud beleven hoe leuk, gezond én belangrijk natuur is. Buiten zijn, vrij spelen en onbevangen de natuur ontdekken helpt kinderen in de ontwikkeling van hun zintuigen, motoriek, sociale vaardigheden en creativiteit. Daarom werkt IVN dagelijks aan een (be)leefwereld waarin contact tussen kind en natuur vanzelfsprekend is. Zo planten we het zaadje van de liefde en zorg voor de natuur.

© NME Gelderland en IVN Natuureducatie 2022
Foto's: NME Gelderland, IVN Natuureducatie en Pixabay